

**Politisk drejebog til
Budgetlægningen
2014-2017**

Marts 2013

1 Forord

Økonomiudvalget godkendte i mødet den 6. februar 2013 en økonomisk politik for budgetperioden 2014-2017.

Denne drejebog skal bidrage til at udmønte den politiske politik og samtidigt være en tids- og handleplan for den politiske del af budgetproceduren.

Som supplement til denne drejebog er til budget 2014-2017 udarbejdet en drejebog til høringsberettigede. Heri er der på overskuelig måde redegjort for de høringsberettigedes rolle og muligheder i budgetprocessen.

Økonomisk politik og drejebøgerne er tilgængelige på intranettet. Søg på: drejebog budget.

Godkendt i Økonomiudvalget den 6. marts 2013.

2. Grundlæggende budgetoplysninger

Ved godkendelse af denne drejebog fastsætter Økonomiudvalget en tids- og handleplan for budgetarbejdet i 2013 med henblik på til Byrådsmødet den 12. oktober 2013 at kunne fremlægge et budget i balance for årene 2014-2017.

I det godkendte budget for 2013-2017 er fastsat følgende

Tabel nr. 1

Hele 1.000 kr.	Budget 2013	Overslagsår 2014	Overslagsår 2015	Overslagsår 2016
Skattefinansierede område				
Indtægter (skatter og tilskud)	-2.347.250	-2.371.568	-2.415.918	-2.463.971
Driftsudgifter	2.251.405	2.275.541	2.314.123	2.363.159
Renter	21.180	21.461	21.549	21.549
Afdrag på lån	36.620	39.193	39.631	39.631
Skattefinansieret driftsoverskud	-38.045	-35.373	-40.615	-39.632
Anlæg	47.300	37.527	42.826	43.489
Resultat af det skattefin. Område	9.255	2.154	32.211	3.857
Forsyning (drift og anlæg)	1.545	1.491	1.434	-212
Samlet resultat	10.800	3.645	3.645	3.645
Optagne lån	-25.800	-8.100	-8.100	-8.100
Balanceforskydninger	15.000	4.455	4.455	4.455
Ændring af likvide aktiver	0	0	0	0

Basisbudget 2014

Som udgangspunkt fastsættes budget 2014 på baggrund af det godkendte budget for 2013 tillagt pris- og lønfremskrivning samt tilpasset tidligere byrådsbeslutninger, lovændringer m.v.

De kommunale indtægter

De samlede indtægter udgør i 2013 budgettet 2.347.250.000 kr. I dette beløb indgår følgende:

Skatteprocenten fastsat til 27,1%

Indregnet kompensation for nedsættelse af skatten – 3,750 mio. kr.

Indregnet særtilskud til vanskeligt stillede kommuner – 18,0 mio. kr.

Budgetoplæg 2014 i det godkendte budget for 2013 udgør 2.371.568.000. I dette beløb indgår følgende:

Fremregning af skatter og tilskud til 2014 pris- og lønniveau.

Skatteprocenten fastsat til 27,0%

Indregnet kompensation for nedsættelse af skatten i 2013 = 5,0 mio. kr. * 50% = -2,5 mio. kr.

Indregnet særtilskud til vanskeligt stillede kommuner – 18,0 mio. kr.

Indtægterne for opstilling af et basisbudget for 2014 fastsættes til kr. 2.371.568.000

Driftsudgifter

Driftsudgifterne udgør i det godkendte budget for 2013 kr. 2.251.405 og i budgetoplægget for 2014 kr. 2.275.541. Forskellen fremkommer således:

Tabel nr. 2

1.000 kr.		
Godkendt budget for 2014		2.251.405
Fuld pris- og lønfremskrivning	42.725	
Tilbageførsel af 23,039 mio. kr. der blev afsat i budget 2013 som en servicebuffer	-23.039	
Regulering for tidligere byrådsbeslutninger	570	
Regulering for lov- og cirkulæreprogrammet 2013	14.276	
Helårsvirkning af effektiviseringer i 2013	-510	
Helårsvirkning af driftstilpasninger i 2013	-2.727	
Helårsvirkning af driftsønsker 2013	803	
Tekniske korrektioner – Børne- og skoleudv. Demografi	-6.908	
Tekniske korrektioner – Andet	-334	
Helårsvirkning af takstnedsættelser	-420	
Andet	-300	24.136
Driftsudgifter - Budgetoverslagsår 2014		2.275.541

(Ændringerne fremgår af de enkelte fagudvalgs indledende bemærkninger til budget 2013 – se ”Budget 2013-2016”)

Driftsudgifterne for opstilling af et basisbudget for 2014 fastsættes til kr. 2.275.541.000

Renter og Afdrag

Renter og afdrag er i overslagsårene tilpasset de forventede udgifter i de enkelte år inklusiv ydelser på nye lån optaget i overslagsårene.

Renter og afdrag indgår i basisbudget for 2014 med henholdsvis 21.461.000 og 39.193.000

Anlæg

I det godkendte budget for 2013 er afsat 47,3 mio. kr. i anlæg, og i overslagsåret for 2014 er afsat 37,527 mio. kr.. Hertil kommer, at der er ydet følgende garantier:

Tabel nr. 3

1.000 kr.	2013	2014
Lanterneprojektet	8.000	8.000
Projekter i Blære	2.500	0
Projekter i Vestrup	2.500	2.500
Idrætscenter Østermarken	3.750	0
I alt	16.750	10.000

Til anlæg afsættes i basisbudgettet for 2014 37,527 mio. kr.

I henhold til Byrådets beslutning den 24. januar 2013 sag nr. 4 er der forlods disponeret 18,0 mio.kr. af 2014-budgettet til endelig finansiering af ombygningen på Østermarkskolen.

Ligeledes har Byrådet forpligtet sig til kommunegarantier på 10,0 mio. kr. i 2014.

Herudover er anlægsmidlerne til fri disposition.

Forsyning

I 2013 budgettet er afsat 1.545.000 kr. og i 2014 1.491.000 som nettoudgift til forsyningsområdet. Beløbet anvendes til nedskrivning af forsyningens tilgodehavende ved kommunen (ultimo 2013 = xxx mio. kr)

Til forsyning afsættes i basisbudgettet for 2014 1,491 mio. kr.

Optagelse af lån

I 2013 budgettet er afsat 25,8 mio. kr. og i 2014 8,1 mio. kr. til optagelse af nye lån.

I 2013 fik Vesthimmerlands Kommune en særlig låneadgang på 23,0 mio. kr. (puljen til kommuner med lav likviditet). Dette var en engangspulje, hvorfor der ikke kan forventes ny lånepulje hertil.

Kommunen er tidligere tildelt 8,1 mio. kr. af puljen til medfinansiering af kvalitetsfundsområdet, hvorfor dette beløb også er optaget som forventet låneadgang i 2014.

Til optagelse af nye lån afsættes i basisbudgettet for 2014 -8,1 mio. kr.

Balanceforskydninger

I 2013 er afsat 15,0 mio. kr. og i 2014 4,455 mio.kr.

I 2013 er afsat 11,0 mio. kr. til dækning af den kommunale grundkapital til Aars Boligforenings projekt Aars Centrum. Dette er en engangsudgift, og udtages derfor af basisbudgettet.

De resterende 4,455 mio. kr. dækker ydelser til Vesthimmerlands Vand A/S, mellemregningskonti m.v.

Som balanceforskydninger afsættes i basisbudgettet for 2014 4,455 mio. kr.
--

Øvrige justeringer

Lovændringer vedtaget i december måned 2012 / 2013

Folketinget har i december måned 2013 vedtaget nogle love, der påvirker det kommunale budget i væsentlig grad

- Førtidspensionsreform
- Beskæftigelsesreform
- Hjælpebidler overføres til regionerne

Herudover forventes i løbet af foråret vedtaget

- Folkeskolereformen – som skal implementeres med virkning fra sommeren 2014

De konkrete kommunale mer- eller mindreudgifter er ikke forhandlet p.t. mellem KL og regeringen.

Der vil derfor være særlige udfordringer med at budgetlægge de berørte områder i foråret 2014. Som udgangspunkt skal de ændringer, som forvaltningerne indlægger for områderne derfor midlertidigt afbalanceres med tilsvarende modpost på bloktilskud.

Demografi.

Administrationen arbejder p.t. med nye modeller for budgettildeling til primært dagtilbud, skole og ældreområdet.

Børne- og Skoleudvalget har i budget 2014 indlagt en foreløbig forventning om en tilbageskrivning af budgettet fra 2013 til 2014 på 6,908 mio. kr.

Dette beløb kan blive reguleret, når nye modeller / nøjagtige tal kendes.

Konjunkturmæssig udvikling

Udgifterne til overførsler budgetteres med udgangspunkt i forhold til den indgåede aftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening (Regeringsaftalen).

Skønnes udgifterne at variere væsentligt i forhold hertil kan der korrigeres for dette. Korrektionerne medtages i oplægget ultimo juni 2013 til økonomiudvalgets godkendelse.

Beregning af overheadprocent til takster

Overheadprocenten er 7 %..

Udmøntning af energibesparende foranstaltninger

Fra og med 2014 indføres 80/20 ordningen således, at fremtidige energibesparende foranstaltninger fordeles med 20% til institutionen og 80% til Teknisk forvaltning – til opsamling af pulje til fremtidige investeringer. Teknisk forvaltning udarbejder hvert år en liste over de foretagne energibesparende foranstaltninger. Der foretages ingen regulering af budgettet for 2014. De energibesparende foranstaltninger der udføres i perioden 1/1 2014 – 31/12 2014 vil danne baggrund for en helårsregulering af budgettet for 2015.

Økonomisk Politik.

Økonomiudvalget har i mødet den 6. februar 2012 fastsat følgende mål for budgetlægningen 2014-2017

Tabel nr. 4. Økonomisk politik 2014- 2017

Målsætning	Udmøntes ved
Den kommunale udskrivningsprocent nedsættes	Årlig nedsættelse med 0,1%
Den langfristede gæld nedsættes	Gennemsnitlig nedsættelse med 20 mio. kr. årligt (i alt 80 mio. kr. i budgetperioden 2014-2017)
Bruttoanlægsudgifterne skal udgøre ca. 2.000 kr. indbygger	Bruttoanlægsrammen skal ligge omkring 75 mio. kr. incl. evt. grundkapitalindskud (almene boliger).
Kommunens kasse skal have en gennemsnitlig beholdning efter kassekreditreglen på 2% af kommunens brutto drifts- og anlægsbudget	Målet svarer til, at den gennemsnitlige kassebeholdning skal være omkring 60 mio. kr.

Budgettets skattefinansierede driftsoverskud skal som minimum kunne dække den del af anlæg som ikke er lånefinansieret og balanceforskydninger,	Likviditetsforbruget/henlæggelsen vil som udgangspunkt herefter skulle budgetteres med 0 kr.
I det foreløbige budget for 2014 skal der arbejdes med at skabe et centralt råderum på 1,5% af brutto drifts- og anlægsbudgettet	Der skal afsættes en pulje på 45 mio. kr. fordelt med 15 mio. kr. i effektiviseringer og 30 mio. kr. for omlægninger og reduktioner
Kommunens aktivitets- og service-niveau skal i budgetperioden fastholdes på nuværende niveau i forhold til borgere og virksomheder	Reduktion i kommunens driftsudgifter skal primært ske ved effektiviseringer og rationaliseringer, så det nuværende serviceniveau opretholdes.
Der skal arbejdes på fortsat at skabe øget gennemsigtighed på tværs af udvalget – og fortsat fokus på budgetoverholdelse.	Som udgangspunkt gives der ikke kassefinansierede tillægsbevillinger
Faldet i børnetal skal kunne udløse en kommunal besparelse, og øget tilgang af ældre skal kunne indpasses i det nuværende budget på ældreområdet.	Der skal udarbejdes nærmere budgettildelingsmodeller, der kan tage højde for kommunens målsætning.
Kommunens mellemværende med forsyningsområdet (renovation) skal udlignes i indeværende budgetperiode.	Det tilstræbes, at der årligt kan afvikles 1,5 mio.kr. i den gæld kommunen har til forsyningsområdet

3. Basisbudget 2014 indeholdende økonomisk politik m.v.

På baggrund af de grundlæggende budgetoplysninger (afsnit 2) incl. elementerne i den økonomiske politik kan der opstilles følgende forslag til et basisbudget for 2014.

Tabel nr. 5

Note	Hele 1.000 kr.	Budget 2013	Budgetover- slagsår 2014	Ændring	Forslag til basisbudget for 2014
	Skattefinansierede område				
1	Indtægter (skatter og tilskud)	-2.347.250	-2.371.568		-2.371.568
2	Driftsudgifter	2.251.405	2.275.541		
3	Tilbageskrivning af priser			-1.500	
4	Effektiviseringer			-15.000	
4	Råderum			-30.000	2.229.041
	Renter	21.180	21.461		21.461
	Afdrag på lån	36.620	39.193		39.193
	Skattefinansieret driftsoverskud	-38.045	-35.373	-46.500	-81.873
5	Anlæg (75,0 – garantier 10,5)	47.300	37.527	26.973	64.500
	Resultat af det skattefin. Område	9.255	2.154	-19.527	-17.373
6	Forsyning (drift og anlæg)	1.545	1.491	9	1.500
	Samlet resultat	10.800	3.645	-19.518	-15.873
7	Optagne lån	-25.800	-8.100	0	-8.100
8	Balanceforskydninger	15.000	4.455		4.455
	Ændring af likvide aktiver	0	0	-19.518	-19.518
	Til politisk udmøntning	0	0	19.518	19.518
	Balance	0	0	0	0

Note 1 – Indtægter indregnet med følgende forudsætninger

	Godkendt budget 2013	Forlag til basisbudget 2014
Kommunal skatteprocent jfr. økonomisk politik	27,10	27,00
Kirkeskat jfr. økonomisk politik	1,18	1,18
Grundskyld landbrug	7,20	7,20
Grundskyld øvrige	22,82	22,82
Indregnet nedgang i indtægt som følge af nedsat skatteprocent (1.000 kr.)	5.000	10.000
Indregnet kompensation for nedsat skat i 2013 (1.000 kr.)	-3.750	-2.625
Indregnet særtilskud til vanskeligt stillede kommuner	-18.000	-18.000
Indregnet tilskud fra kvalitetsfonden (1.000 kr.) Kræver min. anlægsudgifter på kvalitetsfundsområdet på 26,5 mio. kr.	-13.236	-13.236

Note 2 – Driftsudgifter

Se tabel nr. 2, hvor der er redegjort for forskellen mellem budget 2013 og budgetoverslagsår 2014

Note 3 - Prisfremskrivning

Som udgangspunkt anvendes KL's satser for pris- og lønfremskrivning.

Der foretages dog ingen prisfremskrivning af

- Fødevarer (art 2.2) Budget ca. 6,3 mio.kr.
- Anskaffelser (art 2.7) Budget ca. 0,5 mio.kr.
- Øvrige varekøb (art 2.9) Budget ca. 66 mio.kr.

Med en omsætning på ca. 73 mio.kr og en fremskrivning på 2,0% svarer dette til en manglende prisfremskrivning på 1.5 mio. kr.

Der er ikke fremkommet nye pris- og lønfremskrivningsprocenter for 2014. Indtil ny udmeldning fra KL anvendes p/l skønnene fra sidste år.

Fremskrivningen fra 2012 til 2013 er vedlagt som bilag.

Note 4 - Råderum

I henhold til den økonomiske politik, skal der skabes et centralt råderum på 1,5% af brutto drifts- og anlægsbudgettet svarende til ca. 45 mio. kr.

Råderummet sikres ved, at der administrativt udarbejdes forslag til effektiviseringer for 15 mio.kr. og omlægninger og reduktioner for 30 mio. kr.

For omlægninger og reduktioner skal der udarbejdes forslag på 150% svarende til 45 mio. kr.

Note 5 – Anlæg

I henhold til den økonomiske politik skal der som udgangspunkt afsættes 75 mio. kr. til anlæg. Beløbet skal dække anlæg på det skattefinansierede område, udstedte garantier og indskud i landsbyggefonden.

Afsat til anlæg i alt (1.000 kr.)		75.000
Heraf anvendes til garantier (påvirker ikke kassen)		10.500
Kassefinansierede anlæg		64.500
Heraf disponeret til Østermarkskolen	18.000	

Restbeløbet skal dække de kommunale anlægsprojekter og evt. indskud i landsbyggefonden (grundkapital).

Note 6 – Forsyning

Der afsættes jfr. den økonomiske politik 1,5 mio. kr. netto til forsyningsområdet. Beløbet afsættes for at kunne nedskrive kommunens gæld til renovationsområdet.

Note 7 – Lån

Budgetteret låntagning i 2014 (til kassen)		8.100
Forventede garantier med låneramme		10.500
Nødvendig låneramme for at budgetforudsætningerne opfyldes		18.600

Note 8 – Balanceforskydninger

De resterende 4,455 mio. kr. dækker ydelser til Vesthimmerlands Vand A/S, mellemregningskonti m.v. Der er ikke afsat særskilt udgift til kommunal grundkapital (se note 5 anlæg).

4 Tids- og handleplan for budgetlægningen

Nedenstående tidsplan viser de politiske udvalgs- og Byrådsmøder, hvor budgettet for 2014-2017 behandles.

I den politiske tidsplan indgår også Chefgruppemødet den 17. maj 2013, hvor der udarbejdes en samlet oversigt over effektiviseringer og reduktioner.

Faser	Tid og sted	Handling	Ansvarlig
	Økonomiudvalget 6. februar 2013	Udkast til Økonomisk Politik behandles	Øk forv.
	Økonomiudvalget 6. marts 2013	Udkast til politisk drejebog for budgetlægningen behandles	Øk forv.
	Temamøde Byrådet 25. april 2013	På temamødet gennemgås følgende: <ul style="list-style-type: none"> - Foreløbigt resultatbudget (basisbudget) for 2014-2017 korrigeret med de enkelte elementer i den økonomiske politik og afledte helårsvirkninger af effektiviseringer og budgettilpasninger godkendt i 2013-budgettet. - Tekniske korrektioner (tidligere byrådsbeslutninger m.v.) - Gennemgang af Chefgruppens foreløbige bud på effektiviseringer (15 mio. kr.) og reduktioner (45 mio. kr. svarende til de 30 mio.kr . + 50%) - Udmelding af lønfremskrivning jfr. KL 	Øk forv.
	Fagudvalgene Primo maj måned	De enkelte fagudvalg skal til Økonomiudvalgets møde den 22. maj 2013 fremlægge prioriteret forslag til et flerårigt anlægs budget for 2014-2017. (Med henblik på oplæg til låneansøgning og opstilling af et samlet forslag til anlægsbudget)	Forv. chefer
	Chefgruppen 17. maj 2013	Chefgruppen udarbejder en oversigt over områder med hensyn til effektiviseringspotentiale og reduktionspotentiale iht. til den økonomiske politik. <ul style="list-style-type: none"> - Effektiviseringer for min. 15 mio.kr . - Forslag til reduktioner på 30 mio. kr. + 50%. - Forslagene opstilles pr. udvalg <p>Chefgruppen gennemgår de enkelte udvalgs ønsker til anlæg og udarbejder på baggrund heraf en samlet liste over anlæg. Chefgruppens liste indgår som administrationens indstilling til Økonomiudvalgets behandling af anlægsbudgettet (herunder til låneansøgninger til kvalitetsfundsområdet og til den ordinære låneramme).</p>	Chefgruppen

Økonomiudvalget 22. maj 2013	Økonomiudvalget skal på mødet arbejde med: <ul style="list-style-type: none"> - Den af administrationen udarbejdede resultatopgørelse og dermed de økonomiske rammer - Fastsætte foreløbige reduktionspuljer til de enkelte udvalg - Prioritere de samlede anlægsønsker med henblik på ansøgning om lån til kvalitetsfundsområdet og til det ordinære område. 	Direktionen
Fagudvalgene 3. – 6. juni 2013	Fagudvalgene skal på mødet i juni indlede drøftelser om Forvaltningens forslag til effektiviseringer og reduktioner	Forv. chefer
Temamøde Byrådet 20. juni 2013	Det forudsættes, at kommuneaftalen er på plads på dette tidspunkt (og orienteringsmøde med KL afholdt). Resultatet forelægges for Byrådet. Der gennemgås ny resultatopgørelse 3 medlemmer fra HovedMed deltager	Øk forv.
Økonomiudvalget 27. juni 2013	Direktionen vil på mødet fremlægge evt. ændringer til resultatopgørelsen, herunder yderligere behov for budgettilpasninger Økonomiudvalget skal på mødet tage stilling til følgende: <ul style="list-style-type: none"> - Ansøgning til de mulige lånepuljer (skal formentlig indsendes 1. august 2013). - Effekten af regeringsaftalen og dennes indflydelse på resultatopgørelsen - Evt. udmelding om justerede rammer for de enkelte udvalg 	Direktion
Fagudvalgene 12.-14. august 2013	På baggrund af Økonomiudvalgets udmeldte rammer skal de enkelte udvalg fremsende indstilling til foreløbigt budget (drift og anlæg) Bilag med budgetalternativer forelægges <ul style="list-style-type: none"> - Effektiviseringer - Reduktioner - Ønsker drift - Ønsker anlæg 	Forv. chefer
Økonomiudvalget 21. august 2013	Det forventes, at der på dette tidspunkt foreligger udmelding fra Indenrigs- og Økonomiministeriet	Øk forv.

		<p>om evt. lånerammer og særtilskud.</p> <p>Økonomisk Forvaltning har nyt skøn over forventede skatteindtægter og bloktilskud</p> <p>Økonomiudvalget forelægges et nyt resultatbudget tilpasset for evt. lånerammer og særtilskud.</p> <p>Gennemgangen kan give anledning til justering af budgetrammerne.</p>	
	Byrådet 30. august 2013	Formiddag afsat til gennemgang af det foreløbige budgetresultat.	Direktion
	Fagudvalg Primo september 2013	Fagudvalgene behandler Økonomiudvalgets evt. nye rammer og fremkommer med tilpasninger i overensstemmelse hermed.	Forv. Chefer
	Økonomiudvalget 11. september 2013	Økonomiudvalget indstiller budget i balance til Byrådets 1. behandling	Direktion
	Byrådet 19. september 2013	Byrådets 1. behandling af budget 2014-2017	
	Byrådet 26. og 27. september	Prioriteringsseminar Program udmeldes senere.	Direktion
	Økonomiudvalget 2. oktober 2013	Økonomiudvalget fremsender ændringsforslag til Byrådets 2. behandling (budgetaftale)	Borgmester
	Byrådet 11. oktober 2013	Byrådets 2. behandling af budget 2014-2017	
	Fagudvalgene 4.-6. november	Fagudvalgene behandler forslag til takster for 2014. Takster der kræver BYR. Afgørelse fremsendes til godkendelse.	Forv. chefer
	Økonomiudvalget 13. november 2013	Økonomiudvalget indstiller takster 2014 til Byrådets godkendelse	
	Byrådet 28. november 2013	Byrådet fastsætter takster for 2014.	
	Økonomisk Forvaltning. Senest den 12. december 2013	Økonomisk forvaltning udarbejder en budgetberetning. Økonomisk forvaltning samler bemærkninger m.v. "Budget 2014-2017"	Øk forv.
	Senest 31. december 2013	Offentliggørelse af budget.	Økonomisk Forvaltning